

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
wraz z Wojskową Służbą Polek
ul. Turun, 100, admurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: z.zawacka@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 546 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-x-01 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Materiały upływały do Ardeleum p.w.
prof. E. Zwiada, u X 1974r.
Teżku założona X 1974
oprac. III 2013r. A. Ropuch

24X
Katonica

X
KLATT
JANINA
142

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 142 | WSK, ZWZ Katowice
KLATT Jamine

I/1. Relacja

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne... ✓

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie

I/1 RELACJA

Materiały dotyczące niezżyjącej Janiny Klatt
przysłała Adela Korezyńska (Okr. Śląsk) w 1974 r.
do prywatnego Archiwum prof. Elżbiety Zawackiej

- Relacja Klatt Janina - biogram opracowany dla
śląskiego Słownika Biograficznego przez A. Targę
(także podane źródła) i informacje E. Zawackiej.
m.p.s. 2 kopie, 1 k. 1s. + 1 k. 1s.
- Biogram Klattówna Janina (1900-1943), oprac. Alojzy Targę
w: St. Biogr. PAN, wyd. Ossolineum. s. 35, kserokopia 1 k. 1s.
- Klattówna Janina (1900-1943) biogram oprac. A. Targę
St. Biogr. PAN, 1973 wyd. 2 s. 190-192
maszynopis 2 kopie 1 k. 1s. + 1 k. 1s. przepisana ze Słownika
Adela Korezyńska, październik 1974 r.

Rel.105 Sl.

O PWK

Katowice

Klatt Janina

Piszygłowa.

Ur.2.VI.1900r. w Pobiedziskach, córka Piotra i Kazimiera zd.
Ukończyła w 1920r. Gimnazjum w Poznaniu tamże studia wyższe w zakresie fizyki i chemii, była nauczycielką w Wolsztynie i Pleszewie a od 1928r. w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach.

W 1939r. uczestniczyła w działalności Pogotowia Społecznego PWK w Katowicach. W czasie okupacji pracowała w Katowicach w aptece jako pomoc fizyczna, mieszkając na ul. 3.Maja razem z M.Kaczorowską, kierowniczką grupy katowickiej tajnej sieci PWK. Tamże spotykała się z E.Zawacką.

J.Klatt była zaangażowana w tajnym nauczaniu od X.1939r. w 1942r zorganizowała w kontakcie z Śląskim Biurem Szkolnym, działającym w Warszawie z ramienia Delegatury Rządu, komórkę tego Biura w Katowicach. Współdziałała z M.Kaczorowską w tajnej opiece społecznej w dziale dostarczania lekarstw dla więźniów, U niej mieścił się punkt kontaktowy ZWZ inspektoratu Katowice.

Aresztowana przez gestapo 23.XI.1942r. uwięziona także w sprawę fałszywych kartek żywnościowych przebywała w więzieniu śledczym w Mysłowicach następnie w obozie w Oświęcimiu, gdzie została rozstrzelana 29.VI.1943r.

Zbiory E.Zawackiej - biogram opracowany dla Śląskiego Słownika Biograficznego przez A.Targa (tamże podane źródła) informacje E.Zawackiej, wzmianka w rel.W.Goreckiej i K.Krupop.

Rel.105 Si.

0 PWK

111-2
Katowice

Klatt Janina

Piszygówa.

Ur.2.VI.1900r. w Pobiedziskach, córka Piotra i Kazimiera zd.
Ukończyła w 1920r. Gimnazjum w Poznaniu tamże studia wyższe w zakresie fizyki i chemii, była nauczycielką w Wolsztynie i Pleszewie a od 1928r. w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach.
W 1939r. uczestniczyła w działalności Pogotowia Społecznego PWK w Katowicach. W czasie okupacji pracowała w Katowicach w aptece jako pomoc fizyczna, mieszkając na ul. 3.Maja razem z M.Kaczorowską, kierowniczką grupy katowickiej tajnej sieci PWK. Tamże spotykała się z E.Zawacką.

J.Klatt była zaangażowana w tajnym nauczaniu od X.1939r. w 1942r. zorganizowała w kontakcie z Śląskim Biurem Szkolnym, działającym w Warszawie z ramienia Delegatury Rządu, komórkę tego Biura w Katowicach. Współdziałała z M.Kaczorowską w tajnej opiece społecznej w dziale dostarczania lekarstw dla więźniów, U niej mieścił się punkt kontaktowy ZWZ inspektoratu Katowice.

Aresztowana przez gestapo 23.XI.1942r. uwięziona także w sprawę fałszywych kartek żywnościowych przebywała w więzieniu śledczym w Mysłowicach następnie w obozie w Oświęcimiu, gdzie została rozstrzelana 29.VI.1943r.

Zbiory E.Zawackiej - biogram opracowany dla Śląskiego Słownika Biograficznego przez A.Targa (tamże podane źródła) informacje E.Zawackiej, wzmianka w rel.W.Goreckiej i K.Krupcp.

cz. F. K. 20; Arch. Floty Wojenno-Morskiej w Leningradzie: Zesp. 531, INW. I, nr 1; Arch. PAN w W.: Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego, nr 111-7, k. 22.

David Fajnhauz

Klattówna Janina (1900—1943), nauczycielka gimnazjalna, działaczka konspiracyjna na Śląsku. Ur. 2 VI w Pobodziskach w Wielkopolsce, córka Piotra i Kazimiery z Piszczyglowów. Szkołę powszechną ukończyła w miejscowości rodzinnej, gimnazjum w r. 1920 w Poznaniu, studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniw. Pozn., uzyskując w r. 1926 dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie fizyki i chemii. Jako nauczycielka pracowała w gimnazjum w Wolsztynie i Pleszewie, a w l. 1928—39 w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach. Zyskała sobie opinie sumiennego i oddanego młodzieży nauczyciela. W czasie okupacji pozostała w Katowicach i po kilkumiesięcznym okresie bezrobocia uzyskała zajęcie w miejscowej aptece jako pracownica fizyczna. Już w październiku 1939 r. włączyła się do akcji tajnego nauczania na Śląsku, zainicjowanej przez grupę nauczycieli śląskich osiadłych w Krakowie. Celem akcji było przygotowanie śląskiej młodzieży licealnej do tajnego egzaminu dojrzałości. Po upadku tej akcji K. prowadziła tajne nauczanie we własnym zakresie aż do momentu nawiązania bezpośredniego kontaktu ze Śląskim Biurem Szkolnym, działającym w ramach Delegatury Rządu w Warszawie (1942). Z ramienia tegoż biura K. organizowała jego komórki w Katowicach. Była również czynna w polskiej tajnej opiece społecznej w Katowicach. Działalność jej w tym zakresie polegała głównie na dostarczaniu lekarstw dla chorych oraz osadzonych w niemieckich więzieniach i obozach koncentracyjnych Polaków. Mieszkanie K-y stanowiło również punkt kontaktowy dla polskich działaczy konspiracyjnych. Jako działaczka polskiego ruchu oporu została aresztowana przez gestapo 23 XI 1942 r. Po aresztowaniu przebywała w więzieniu w Katowicach, następnie w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, gdzie została rozstrzelana 29 III 1943 r.

Brożek L., i in., Materiały do listy strat kultury polskiej na Śląsku w latach 1939—1945, „Zaranie Śląskie” 1960 nr 4 s. 638; — Popiołek K., Z dziejów tajnego nauczania na Śląsku pod hitlerowską okupacją, „Zaranie Śląskie” 1960 nr 1a, s. 49; Prażmowski J., Szkolnictwo w województwie śląskim, Kat. 1936 s. 206; Targ A., Z dziejów tajnego nauczania na Śląsku w okresie okupacji, „Zaranie Śląskie” 1962 nr 4 s. 793 i n.; — Miejskie Gimnazjum Żeńskie w Katowicach — Sprawozdanie za rok szkolny 1934/35 s. 103 (zob. Sprawozdania następne); — Śląski Inst. Nauk. w Kat.: Materiały Śląskiej Kartoteki Biograficznej; — Informacje brata K-y Henryka Klatta w Katowicach.

Alojzy Targ

Klawe Henryk (1832—1926), farmaceuta. Ur. w Warszawie 23 XII. Szkołę średnią ukończył w Siedlcach. Praktykę apteczną odbył w l. 1848—52 w aptece Jendego w Rawie, uzyskując świadectwo pomocnika aptekarskiego. W l. 1854—6 studiował w Warszawskiej Szkole Farmaceutycznej i ukończył ją ze stopniem prowizora. Magistrem farmacji został K. po złożeniu specjalnych egzaminów przed Radą Lekarską Król. Pol. K. był twórcą znanej warszawskiej firmy farmaceutycznej. Początek jej związany jest z założeniem przez K-go 8 II 1862 r. apteki przy placu Św. Aleksandra w Warszawie. Przy aptece tej (drugą aptekę — filialną — uruchomił K. 8 I 1875 przy zbiegu ulic Marszałkowskiej i Żurawiej) K. utworzył laboratorium, które produkowało liczne leki, m. in., owolecylinę, hemogen, gometol, zymazę, neorotoninę. W l. 1916—8 K. wydał serię broszurek reklamujących leki produkowane przez swoją firmę „Magister Klawe”. Seria nosiła nazwę „Wydawnictwo Monografii Terapeutycznych Magistra Klawe”. Po kilkudziesięciu latach działalności przyaptecznej laboratorium przekształcono w samodzielny zakład, a 1 IV 1920 r. przeniesiono do nowych pomieszczeń przy ul. Karolkowej. Dn. 23 XII 1920 r. zakład przyjął nazwę Towarzystwo Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego d. Magister Klawe S. A. i przeszedł pod kierownictwo syna K-go, Stanisława. W r. 1926 firma zatrudniała 200, a w r. 1939 515 pracowników. Pod względem wartości produkcji preparatów leczniczych zajmowała w Polsce drugie miejsce po znanej wytwórni „L. Spiess i Syn”. Po r. 1945 fabryka wznowiła produkcję; przechodząc do państwowej gospodarki przemysłowej uzyskała nazwę Warszawskie Zakłady Farmaceutyczne.

K. ogłosił kilka niewielkich rozpraw: *Cukrzan wapna jako odtrutka kwasu karbolowego* („Wiad. Farmac.” R. 23: 1896 nr 12 s. 278—9), *Kwas węglowy płynny i jego zastosowanie* („Wiad. Farmac.” R. 13: 1886 nr 2 s. 33—4), *Skorowidz środków zaradczych w wypadkach otrucia, ułożony na wezwanie Sekcji Szpitalnej Wystawy Higienicznej* (W. 1887), *Sposób Sieberta przyrządzania tlennika żelaza z cukrem i ulepku z takowego* („Pam. Tow. Lek. Warsz.” T. 61: 1869 nr 4 s. 184—5), *Wodan chloralu* („Pam. Tow. Lek. Warsz.” T. 63: 1870 nr 1 s. 26—30), *Zastosowanie kleju zwierzęcego* („Wiad. Farmac.” R. 22: 1895 nr 5 s. 85—7). Przez pewien czas pełnił K. funkcję asesora farmacji przy Warszawskim Urzędzie Lekarskim. W r. 1860 uczestniczył w założeniu Kasy Wsparcia dla podupadłych farmaceutów. K. był jednym z założycieli Warszawskiego Tow. Farmaceutycznego. W l. 1886—95 oraz 1900—1 pełnił w nim funkcję prezesa, a w r. 1912 otrzymał tytuł członka honorowego. Przez ostatnich kilka lat usunął się od życia

105 s. I/1-4

Janina

KLATTOWNA Irena / 1900 - 1943 /, nauczycielka gimnazjalna, dziewczeczka konspiracyjna na Śląsku. Ur. 2.VI w Pobiedziskach w Wielkopolsce, córka Piotra i Kazimiery z Piszyców. Szkołę powszechną ukończyła w miejscowości rodzinnej, gimnazjum w 1920 r w Poznaniu, studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniw.Pozn., uzyskując dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie fizyki i chemii. Jako nauczycielka pracowała w gimnazjum w Wolztynie i Pleeszewie, a w l. 1928- 1939 w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach. Zyskała sobie opinię sumiennego i oddanego młodzieży nauczyciela. W czasie okupacji pozostała w Katowicach i po kilkumiesięcznym okresie bezrobocia uzyskała zajęcie w miejscowej aptece jako pracownica fizyczna. Już w październiku 1939 r włączyła się do akcji tajnego nauczania na Śląsku zainicjowanej przez grupę nauczycieli śląskich osiadłych w Krakowie. Celem akcji było przygotowanie śląskiej młodzieży licealnej do tajnego egzaminu dojrzałości. Po upadku tej akcji K. prowadziła tajne nauczanie we własnym zakresie aż do momentu nawiązania bezpośredniego kontaktu ze Śląskim Biurem Szkolnym, działającym w ramach Delegatury Rządu w Warszawie./1942/. Z ramienia tegoż Biura K. zorganizowała jego komórkę w Katowicach. Była również czynna w polskiej tajnej opiece społecznej w Katowicach. Działalność jej w tym zakresie polegała głównie na dostarczaniu lekarstw dla chorych i osadzonych w więzieniach i obozach koncentracyjnych Polaków. Mieszkanie K-y stanowiło również punkt kontaktowy dla polskich działaczy konspiracyjnych. Jako działaczka polskiego ruchu oporu została aresztowana przez gestapo 23 XI 1942 r. Po aresztowaniu przebywała w więzieniu w Katowicach, następnie w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, gdzie została rozstrzelana 29.III.1943r.

Źr

- Brożek L. i in. Materiały do listy straci kultury śląskiej polskiej na Śląsku pod hitlerowską okupacją, Zaranie Śląskie 1960 nr.1 s.49-638;
- Popiołek K. Z dziejów tajnego nauczania pod hitlerowską okupacją, Zaranie Śl.1960 .nr.1 s. 49;
- Prażmowski J., Szkolnictwo w województwie katowickim śląskim, Kat, 1936, s.206, Targ A., Z dziejów tajnego nauczania na Śląsku w okresie okupacji, Zaranie Śląskie 1962 nr.4 s.793 i n.;
- Miejskie Gimnazjum Żeńskie w Katowicach- Sprawozdanie za rok szkolny 1934/35 s. 101/ zob. Sprawozdania następne/ , Śląski Inst.Nauk. w Kat.;
- Materiały Śląskiej Kartoteki Biograficznej- Informacje brata K-y , Henryka Klatta w Katowicach.

Alojzy Targ

opracowanie do Śląskiego Słownika Biograficznego /

Racki H. , Śląski wrzesień, MON 1973, wyd II, s.100- 192, 399

parada 1974

przeprawa Karczmarski

KLATTOWNA Irena / 1900 - 1943 /, nauczycielka gimnazjalna, działaczka konspiracyjna na Śląsku. Ur. 2.VI w Pobiedziskach w Wielkopolsce, córka Piotra i Kazimiery z Piszygłowów. Szkołę powszechną ukończyła w miejscowości rodzinnej, gimnazjum w 1920 r w Poznaniu, studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniw.Pozn., uzyskując dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie fizyki i chemii. Jako nauczycielka pracowała w gimnazjum w Wolsztynie i Pleszewie, a w l. 1928- 1939 w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach. Zyskała sobie opinię sumiennego i oddanego młodzieży nauczyciela. W czasie okupacji pozostała w Katowicach i po kilkumiesięcznym okresie bezrobocia uzyskała zajęcie w miejscowej aptece jako pracownica fizyczna. Już w październiku 1939 r włączyła się do akcji tajnego nauczania na Śląsku zainicjowanej przez grupę nauczycieli śląskich osiadłych w Krakowie. Celem akcji było przygotowanie śląskiej młodzieży licealnej do tajnego egzaminu dojrzałości. Po upadku tej akcji K. prowadziła tajne nauczanie we własnym zakresie aż do momentu nawiązania bezpośredniego kontaktu ze Śląskim Biurem Szkolnym, działającym w ramach Delegatury Rządu w Warszawie./1942/. Z ramienia tegoż Biura K. zorganizowała jego komórkę w Katowicach. Była również czynna w polskiej tajnej opiece społecznej w Katowicach. Działalność jej w tym zakresie polegała głównie na dostarczaniu lekarstw dla chorych i osadzonych w więzieniach i obozach koncentracyjnych Polaków. Mieszkanie K-y stanowiło również punkt kontaktowy dla polskich działaczy konspiracyjnych. Jako działaczka polskiego ruchu oporu została aresztowana przez gestapo 23 XI 1942 r. Po aresztowaniu przebywała w więzieniu w Katowicach, następnie w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, gdzie została rozstrzelana 29.III.1943r

Brożek L. i in. Materiały do listy strat kultury śląskiej polskiej na Śląsku pod hitlerowską okupacją, Zaranie Śląskie 1960 nr.1 s.49-638; -Popiołek K. Z dziejów tajnego nauczania pod hitlerowską okupacją, Zaranie Śl.1960 .nr.1 s. 49; Prażmowski J., Szkolnictwo w województwie katowickim śląskim, Kat, 1936, s.206, Targ A., Z dziejów tajnego nauczania na Śląsku w okresie okupacji, Zaranie Śląskie 1962 nr.4 s.793 i n.; Miejskie Gimnazjum Żeńskie w Katowicach- Sprawozdanie za rok szkolny 1934/35 s. 103/ zob. Sprawozdania następne/, Śląski Inst.Nauk. w Kat.; Materiały Śląskiej Kartoteki Biograficznej- Informacje brata K-y, Henryka Klatta w Katowicach.

Alojzy Targ

/ oprac^{WA} do Śląskiego Słownika Biograficznego //

I/2 DOKUMENTY (sensu stricto) dotyczące osoby
relatora

- Odpis skrócony aktu urodzenia Janiny Jreny
Urząd stanu Cywilnego w Pobiedziskach, dnia
21 stycznia 1980r. Kierownik USC Lucja Jranowska
Kserokopia 1 k. 1s

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Województwo poznańskie
URZĄD STANU CYWILNEGO w Pobiedziskach

Odpis skrócony aktu urodzenia

- 1. Nazwisko Klatt - - - - -
- 2. Imię (imiona) Jenina Irena - - - - -
- 3. Data urodzenia czwartego maja tysiąc dziewięćset
4.5.1900 r. r.
- 4. Miejsce urodzenia Pobiedziska - - - - -
- 5. Nazwisko i imię Klatt Piotr - - - - -
(ojca) - - - - - zawód organista - - - - -
- 6. Nazwisko rodowe (ojca) Klatt - - - - -
- 7. Imię i nazwisko rodowe Kazimiera Piszczygłowa - -
(matki) - - - - - zawód - - - - -

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu urodzenia Nr 112/1900

Pobiedziska, dnia 21 stycznia 19780 r.

KIEROWNIK
Urzędu Stanu Cywilnego
Urzędu Stanu Cywilnego

Lucja Iwanowska

Opłaty skarbowe i nie pobrano
na podstawie
z dnia 10
opłaty
skarbowej (z. 241)

Miejsce
na opłatę
skarbową

zam. Nr 233/DW/On
3 zam. 319-70 nakł. 1.564.000 szt) 1. A5 piśm. sat. kl. 3

I/3 JINNE MATERIAŁY dokumentacyjne dotyczące
osoby relatora

Odpis z odpisu Okręgowa Komisja Badań Ibrodai
Hitlerowskich w Katowicach

Leznania Marii Wilezek z d. Klatt siostry zamordowanej
w Oświęcimiu - Przewince Janiny Klatt. (brak daty)
Kserokopia mps 2 k. 2 s.

kręgową Komisję Badań Zbrodni Hitlerowskich w Katowicach ul. Andrzeja
16/18 pok. 218.

Ja, Maria Wilczek z domu Klatt, siostra zamordowanej w Oświęcimiu-Brzezince Janinie Klatt, mimo upływu tylu dziesiątek lat dzielę się z Komisją nieopisanym bólem po tak ciężkiej stracie.

W czasie wojny przebywałam u rodziców naszych w Wągrowcu/przez Niemców nazwany Eichenbruck/woj. poznański. Rodzice moi jak i Janiny: Piotr i Kazimiera z Piszczygłowów Klattowie.

Janina była w czasie wojny raz tylko u nas w Wągrowcu na urlopie, gdyż pracowała wtedy w aptece Rynek, Katowice. Dawniej czynna była w Żeńskim Gimnazjum w Katowicach gdzie uczyła chemii, fizyki i matematyki, a przed wojną w Pleszewie. woj. poznańskie, tam jej poświęcono tablicę pamiątkową jako ofiarę hitleryzmu. Podczas pobytu Janiny w Wągrowcu u rodziców mawiała nieraz krótko o tajnej jej działalności, głównie o nauczaniu młodzieży polskiej. Matka moja raczej ostrzegała ją przed skutkami takich czynności, gdyż w Wągrowcu młodych inteligentów już katowano i zabierano do więzień i obozów, ale Janka poklepała mamę po ramieniu mówiąc: "mamo, trzeba". Zachęcała i mnie do tajnego nauczania, co też równocześnie czyniłam - a potem nadal. Raz tylko w czasie wojny mogłam być u siostry w Katowicach. Wtedy to opowiada mi o okropnościach w obozie oświęcimskim, ale mimo tych okropności działała nadal.

Przed uwięzieniem siostry zabrano Gestapo dwóch braci mojej matki, księży Bartłomieja Piszczygłowy i Stanisława Piszczygłowy do Dachau gdzie ich uśmiercono w jednym i tym samym dniu. Bartłomiej, zamieszkały w miejscowości Odolanów, Stanisław Czeszowie obaj w woj. poznańskim.

Po śmierci tych wujów w obozie kontakt listowy Janki z nami stał się jeszcze szczuplejszy, prawie szyfrowy np. gdy zawiadomiła nas o mszy św. za ich dusze. O aresztowaniu na ulicy Katowic dowiedzieliśmy się od przyjaciółki, także o odtransportowaniu jej do więzienia do Mysłowic. Matka nasza - starowinka pojechała zaraz do Mysłowic pod bramę więzienia przypuszczając, że gdzieś zobaczy córkę - daremnie.

O pobyciu Janki w Brzezince nie dotarły do domu do nas żadne wiadomości, ktoś tylko mówił, że przez wszy nabyła tyfusu, jakoś jednak przetrwała go. Do Wągrowca, do domu naszego przyszedł policjant z oznajmieniem "An Herzs Schlag gestorben" - tak samo wtedy o wuja ch.

Gdy później zwróciłam się do obozu do Oświęcimia, opdisano nam, że została rozstrzelana.

I/3-2

Takie to szczupłe wiadomości o bohaterce rodziny i narodu naszego.

Gdyby istniały jakieś dalsze dane o męczeństwie siostry mojej w Oświęcimiu, prosimy o podzielenie się z nami.

Maria Wilczek z domu Klatt

Warszawa, 02-571

II MATERIAŁY uzupełniające relację

Relacja o tajnym nauczaniu w czasie okupacji
przebiegającym w Katowicach przez Janinę Klett
nauczycielkę Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego
w Katowicach spisana na podstawie informacji uzyskanych
od J. Klett w 1941r. - wspomnień własnych oraz informacji
od rodziny Janiny Klett zamieszkałej w Katowicach.
z opracowaniem dr Targę, przepisana Adela Korozyńska
ksenkopie maszynopisu 3 k. 3s. + 3 k. 3s.

111
105/12

Z młodych lat Janiny Klatt

=====

Płomień niczym nie podsycany, jedo dusza rodzinna porwała młodą Jankę ku polskiemu otoczeniu. Janka wiedziała, czego chce: wyrwać się z germańskiego otoczenia /Warria-plebiscyt tu nie sięgał/, ciągnęło ją do poznańskiego, zaproszona zresztą przez braci matki. Tam, w głębi wsi, w Jankowie Zalesnym pod Ostrowem Wlkp. nauczyli ją wuj, ks. Bartłomiej Piszczycłowa i dr. Kazimierz Duczmal, chemik, który nauczał ją oczywiście przede wszystkim chemii. Cicha, ale wspaniała to była dla nas jutrzienka, doznana w tej głębi wielkopolskiej wioski, jutrzienka, którą Janina rozniecić umiała w każdej sytuacji, bowiem narzucała respekt zasłowania do nauki.

Po ukończeniu więc Liceum w Dobrym Mieście na Warmii i poduczona przez wyżej wymienionych Janina, dostała się do Liceum wyższego typu do Wrocławia, ale tylko na krótkie 10 miesięcy. Był tam bowiem wraz z podrózkami zbyt drogi pobyt jej dla rodziców mających aż 8-mioro dzieci, a jeden jedyny ojciec pracujący na całą liczną rodzinę i dlatego, Janina, wspólnie z młodszą siostrą, Marią przeszły do Poznania, gdzie Janka zostaje przyjęta do Gimnazjum im. Dąbrowski w Poznaniu. W Poznaniu też ukończyła studia wyższe.

W między czasie rodzice z Marią przeprowadzili się do Wągrowca w maju 1920 r. i obie siostry miały już bliżej do domu rodzicielskiego.

W domu Janka, wraz z bratem Heniem często grają na pianinie. I znów chwalebne oddziaływanie na koleżankstwo, które uczą muzyki bezinteresownie. Tworzą nawet chór, który występuje w kościele na mszach gimnazjalnych. Temu wszystkiemu przysłuchiwał się znawczo nasz ojciec - z zamiłowania muzyk.

W domu najchętniej śpiewamy i tańczymy wspólnie. Zgromadzenia młodzieżowe w naszym domu były częste, ale nigdy nie było kropli alkoholu. Fikliwość, delikatność, wesołość w gronie była zawsze - ale wszyscy milkną, gdy grała Janka, która górowała w zespole o czym świadczyły wizyty w domu naszym poważnych znawców muzyki, celem cichego przysłuchiwania się jej sztuki koncertowej.

Na studiach w Poznaniu scalała też liczne grono koleżeńskie, które nawet ze nią później podążyło na Śląsk /wysienie tu dla przykładu Eleonora Simińska-Frąckowiak/ agr farmacji/.

Na platformie młodzieżowego oddziaływania sprawiała zawsze dużo radości. Za jej inicjatywą ruszamy na wieczorny spacer in gremio z mapą gwiazd i lampką kieszonkową, a do lasu o każdej porze. Cieszyli się rodzice z naszego zgrzanego rodzinnego zespołu. Wspólnie też wyjeżdżaliśmy na wakacje, np. na Hel z osobami przeważnie samotnymi, luźno z nami związanymi, ażeby tam wzmocnić swoje siły do dalszych prac zawodowych i naukowych.

Za siostrę Marię Wilczek
z d. Klatt

podpis nieczytelny

/Irena Katuszewska/

do 105 8
II/3

Relacje o tajnym nauczaniu w czasie okupacji prowadzonym w Katowicach przez JANINĘ KLATT, nauczycielkę Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach, spisane na podstawie informacji uzyskanych od J. Klatt w 1941 r, wspomnień własnych oraz informacji otrzymanych od rodziny J. Klatt, zamieszkałej w Katowicach.

✓

Pierwsze próby zorganizowania tajnego nauczania pojawiły się jeszcze w czasie kampanii wrześniowej w 1939 r. Podjął te próby zespół nauczycieli szkół średnich Katowic i Chrzowa przebywających częściowo na Śląsku, częściowo w Krakowie. Bezpośrednia inicjatywa wyszła od dr Mieczysławy Dobrowolskiej, kierownika ogniska metodycznego w Katowicach, oraz od Miłosza Sołtyśa, kierownika oddziału szkolnictwa średniego w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim. Inicjatorom chodziło głównie o stworzenie możliwości kontynuowania i ewentualnie ukończenia nauki przez młodzież klas licealnych na Śląsku i przygotowanie jej do egzaminów dojrzałości przed państwowymi komisjami i egzaminacyjnymi względnie przed konspiracyjnymi komisjami. Większość ówczesnej opinii polskiej była przeswiadczona, że wojna skończy się szybko i skończy się klęską Niemiec. Pierwsze konferencje w sprawie tajnego nauczania na Śląsku odbyły się w ostatnich dniach września w Krakowie.

W aktualnej sytuacji politycznej na Śląsku postanowiono oprzeć tajne nauczanie na systemie daltonskich przydziałów w pracy. Odpowiednie programy ramowe opracowano niezwłocznie w Krakowie i w drugiej połowie października 1939 r dostarczone do Katowic. Dostarczyła je osobiście M. Dobrowolska. Rozprowadzenie wśród młodzieży licealnej na terenie Katowic dostarczonych przydziałów pracy, opartych na polskich programach szkolnych, zajęła m.i. Janina Klatt, nauczycielka fizyki i chemii. Równocześnie objęła opiekę nad wybraną grupą młodzieży w zakresie przedmiotów fizyki i chemii. Opieka polegała na sprawdzaniu postępów w zakresie przerobionego materiału oraz udzielaniu niezbędnych wskazówek w indywidualnych spotkaniach z uczenicami.

Akcję tajnego nauczania wśród młodzieży licealnej na terenie Katowic prowadzono w zasadzie od początków 1940 r. W zimie bowiem 1939/40 r większość nauczycieli szkół średnich, jacy w początkach wojny przebywali jeszcze na tym terenie, musieli opuścić Katowice, terror zaś niemiecki tak dalece przybrał na sile, że zaistniała konieczność jak najdalej posuniętej ostrożności w kontaktach osobistych. W miarę upływu czasu zniknęły też nadzieje na rychłe ukończenie wojny. W pierwszych więc miesiącach 1940 r J. Klatt przerwała regularne kontakty z młodzieżą. Nawiązała je ponownie jeszcze w ciągu tegoż roku i odąd kontynuowała te kontakty bez

przerwy aż do momentu swego aresztowania w listopadzie 1942 r. Czy już w 1940r odbywały się w mieszkaniu J.Klatt regularne lekcje, nie udało się ustalić. Jest natomiast pewne, że lekcje te odbywały się w jej mieszkaniu przy ul. 3 Maja od 1941 r. Odbywały się one pod pozorem pomocniczych lekcji z języka niemieckiego dla uczenic i uczniów szkół niemieckich w Katowicach/ narodowości polskiej/ niedostatecznie władających językiem niemieckim. W 1941 roku na lekcje te uczęszczało kilka osób. Dwie z pośród tych uczenic kontynuowały w dalszym ciągu przerabianie materiału z zakresu programu licealnego, pozostałe uczęszczały na lekcje tajnej nauki w celu poprawnego opanowania języka polskiego. Lekcje tajnego nauczania odbywały się u p J. Klatt w pojedynkę. Rzadko w jednej lekcji brały udział 2 osoby. Kiedy wiosną 1941 r autor tej relacji przybył z Warszawy na Śląsk i w maju tegoż roku odwiedził J.Klatt, był świadkiem odbywającej się tam właśnie nauki z zakresu j.polskiego, /gramatyki/. Z lekcji korzystały 2 osoby. / uczenica i uczeń/, uczęszczające do szkoły niemieckiej. W akcji tajnego nauczania prowadzonej przez J.Klatt w 1941 roku uczestniczyła również Maciejewska, nauczycielka Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach.

Według relacji rodziny J.Klatt / matki i brata/ prowadziła ona bez przerwy akcję tajnego nauczania przez w ciągu całego roku 1941 oraz w roku 1942. W roku 1942 rozszerzyła tę akcję na liczniejsze grono młodzieży. Brak jednak szczegółowszych danych nie pozwala bliżej scharakteryzować tej akcji w 1942 r. W tym właśnie roku nawiązała J.Klatt za pośrednictwem autora relacji bezpośrednie kontakty ze Śląskim Biurem Szkolnym w Warszawie, kierującym całokształtem konspiracyjnych prac szkolnych w odniesieniu do Śląska w okresie okupacji. W zakres działalności Śl. B. Szk. wchodził cały teren Górnego Śląska wraz z Opolszczyzną. Według relacji Kazimierza Popiołka, kierownika tegoż Biura ^{1/}, J.Klatt powierzono w 1942 r zadanie zorganizowania tajnego nauczania według wzorów i doświadczeń osiągniętych już w tym względzie w GG. Rychło jednak okazało się to niemożliwe do zrealizowania na Śląsku na tak rozległą skalę. Tym niemniej J.Klatt podjęła się powierzonej przez Śl. Biuro Szkolne akcji i organizowała ją w rozmiarach możliwych w aktualnych warunkach śląskich. W toku tej pracy oraz innych prac konspiracyjnych została aresztowana w listopadzie 1942. ^{2/} Funkcję J.Klatt przejął później Józef Norek.

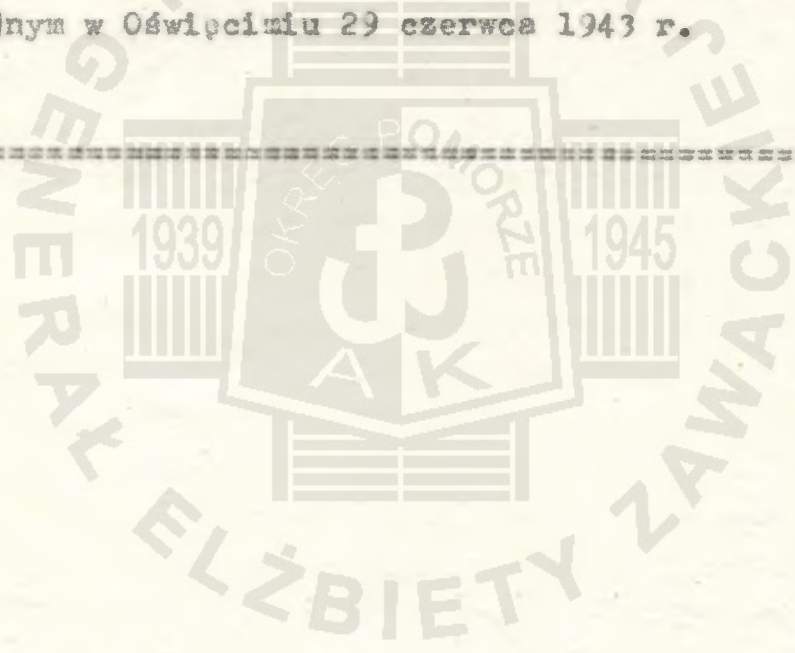
-----nr. 12/1957

1. Kazimierz Popiołek: Oświata na Śląsku w czasie okupacji.-Przemysłny
2. Janina Klatt ur. 2.VI.1900 r w Pobiedziskach/poznańskie/. Gimnazjum ukończyła w 1920 r w Poznaniu. Tam również ukończyła studia wyższe na wydziale matematyczno-przyrodniczym Uniw. Poznańskiego, uzyskując w 1926 r dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie fizyki i chemii. Do 1928 r pracowała w Wolsztynie i Pleszewie, a później

Jako niezbędna pomoc służył Janinie Klatt w pierwszym rzędzie księgozbiór Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach do którego uratowania przyczynił się głównie tercjan szkoły, Franciszek Cupiała, uczestnik powstań śląskich. Pewną część książek ukryły uczennice szkoły oraz J. Klatt. Z tych właśnie książek korzystano w akcji tajnej nauki.

post. dr. 1943 *W opracowaniu dr. Jędrzejki, jego meldunki przepisane Ad. Karasym*

w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach aż do września 1939 r. W okresie okupacji przebywała w Katowicach i pracowała jako pomocnica w miejscowej aptece. W ciągu całego okresu aż do momentu aresztowania była czynna w polskim ruchu podziemnym, głównie w akcji tajnego nauczania oraz tajnej opiece społecznej. Miejsce swego zatrudnienia wyzyskiwała dla prowadzenia akcji pomocy lekarskiej dla obozów i więzień. J. Klatt została rozstrzelana w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu 29 czerwca 1943 r.

Relacje o tajnym nauczaniu w czasie okupacji
prowadzonym w Katowicach przez JANINĘ KLATT, nauczycielkę
Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach, spisane
na podstawie informacji uzyskanych od J. Klatt w 1941 r, wspomnień
własnych oraz informacji otrzymanych od rodziny J.Klatt , zamiesz-
kałej w Katowicach.

Pierwsze próby zorganizowania tajnego nauczania pojawiły się
jeszcze w czasie kampanii wrześniowej w 1939 r. Podjął te próby
zespół nauczycieli szkół średnich Katowic i Chrzowa przebywających
częściowo na Śląsku, częściowo w Krakowie. Bezpośrednia inicjatywa
wyszła od dr Mieczysławy Dobrowolskiej, kierownika ogniska meto-
dycznego w Katowicach, oraz od Miłosza Sołtysa, kierownika oddziału
szkolnictwa średniego w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim. Inicjatorom
chodziło głównie o stworzenie możliwości kontynuowania i ewentualnie
ukończenia nauki przez młodzież klas licealnych na Śląsku i przy-
gotowanie jej do egzaminów dojrzałości przed państwowymi komisja-
mi egzaminacyjnymi względnie przed konspiracyjnymi komisjami.
Większość ówczesnej opinii polskiej była przeswiadczona, że wojna
skończy się szybko i skończy się klęską Niemiec. Pierwsze konferen-
cje w sprawie tajnego nauczania na Śląsku odbyły się w ~~ostatnich~~
dniach września w Krakowie.

W aktualnej sytuacji politycznej na Śląsku postanowiono oprzeć
tajne nauczanie na systemie daltońskich przydziałów w pracy. Odpo-
wiednie programy ramowe opracowano niezwłocznie w Krakowie i w dru-
giej połowie października 1939 r dostarczone do Katowic. Dostarczy-
ła je osobiście M.Dobrowolska.Rozprowadzenie wśród młodzieży liceal-
nej na terenie Katowic dostarczonych przydziałów pracy, opartych
na polskich programach szkolnych, zajęła m.i. Janina Klatt, nauczy-
cielka fizyki i chemii. Równocześnie objęła opiekę nad wybraną
grupą młodzieży w zakresie przedmiotów fizyki i chemii. Opieka po-
leżała na sprawdzaniu postępów w zakresie przerobionego materiału
oraz udzielaniu niezbędnych wskazówek w indywidualnych spotkaniach
z uczenicami.

Akcje tajnego nauczania wśród młodzieży licealnej na terenie
Katowic prowadzone w zasadzie od początków 1940 r. W zimie bowiem
1939/40 r większość nauczycieli szkół średnich , jacy w początkach
wojny przebywali jeszcze na tym terenie, musiała opuścić Katowice,
terror zaś niemiecki tak dalece przybrał na sile, że zaistniała
konieczność jak najdalej posuniętej ostrożności w kontaktach
osobistych. W miarę upływu czasu zniknęły też nadzieje na rychłe
ukończenie wojny. W pierwszych więc miesiącach 1940 r J.Klatt
przerwała regularne kontakty z młodzieżą. Nawiązała je ponownie
jeszcze w ciągu tegoż roku i odtąd kontynuowała te kontakty 20

przerwy aż do momentu swego aresztowania w listopadzie 1942 r. Czy już w 1940r odbywały się w mieszkaniu J.Klatt regularne lekcje, nie udało się ustalić. Jest natomiast pewne, że lekcje te odbywały się w jej mieszkaniu przy ul. 3 Maja od 1941 r. Odbywały się one pod pozorem pomocniczych lekcji z języka niemieckiego dla uczenie i uczniów szkół niemieckich w Katowicach/ narodowości polskiej/ niedostatecznie władających językiem niemieckim. W 1941 roku na lekcje te uczęszczało kilka osób. Dwie z pośród tych uczenie kontynuowały w dalszym ciągu przerabianie materiału z zakresu programu licealnego pozostałe uczęszczały na lekcje tajnej nauki w celu poprawnego opanowania języka polskiego. Lekcje tajnego nauczania odbywały się u p J. Klatt w pojedynkę. Rzadko w jednej lekcji brały udział 2 osoby. Kiedy wiosną 1941 r autor tej relacji przybył z Warszawy na Śląsk i w maju tegoż roku odwiedził J.Klatt , był świadkiem odbywającej się tam właśnie nauki z zakresu j.polskiego, /gramatyki/ . Z lekcji korzystały 2 osoby. / uczenica i uczeń/, uczęszczające do szkoły niemieckiej. W akcji tajnego nauczania prowadzonej przez J.Klatt w 1941 roku uczestniczyła również Maciejewska, nauczycielka Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach.

Według relacji rodziny J.Klatt / matki i brata/ prowadziła ona bez przerwy akcję tajnego nauczania przez w ciągu całego roku 1941 oraz w roku 1942. W roku 1942 rozszerzyła tę akcję na liczniejsze grono młodzieży. Brak jednak szczegółowych danych nie pozwala bliżej scharakteryzować tej akcji w 1942 r. W tym właśnie roku nawiązała J.Klatt za pośrednictwem autora relacji bezpośrednie kontakty ze Śląskim Biurem Szkolnym w Warszawie, kierującym całokształtem konspiracyjnych prac szkolnych w odniesieniu do Śląska w okresie okupacji. W zakres działalności Śl. B. Szk. wchodził cały teren Górnego Śląska wraz z Opolszczyzną. Według relacji Kazimierza Popiołka, kierownika tegoż Biura ^{1/}, J.Klatt powierzono w 1942 r zadanie zorganizowania tajnego nauczania według wzorów i doświadczeń osiągniętych już w tym względzie w GG. Rychło jednak okazało się to niemożliwe do zrealizowania na Śląsku na tak rozległą skalę. Tym niemniej J.Klatt podjęła się powierzonej przez Śl. Biuro Szkolne akcji i organizowała ją w rozmiarach możliwych w aktualnych warunkach śląskich-h. W toku tej pracy oraz innych prac konspiracyjnych została aresztowana w listopadzie 1942. ^{2/} Funkcję J.Klatt przejął później Józef Norek.

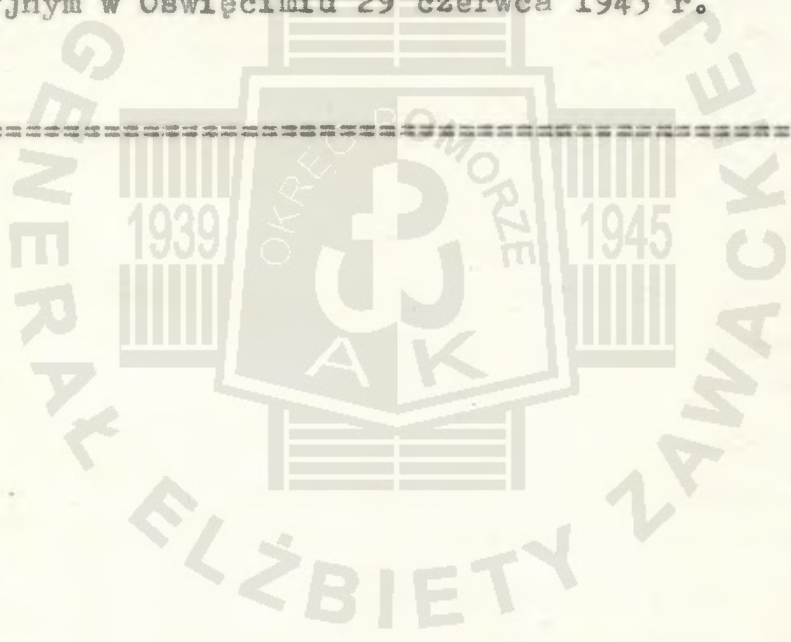
nr-12/1957

1. Kazimierz Popiołek: Oświata na Śląsku w czasie okupacji.-Przemysłny
2. Janina Klatt ur. 2.VI.1900 r w Pobiedziskach/poznańskie/. Gimnazjum ukończyła w 1920 r w Poznaniu. Tam również ukończyła studia wyższe na wydziale matematyczno-przyrodniczym Uniw. Poznańskiego, uzyskując w 1926 r dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie fizyki i chemii. Do 1928 r pracowała w Wolsztynie i Pleszewie, a 28

Jako niezbędna pomoc służył Janinie Klatt w pierwszym rzędzie księgozbiór Miejskiego Gimnazjum i Liceum Żeńskiego w Katowicach do którego uratowania przyczynił się głównie tercjan szkoły, Franciszek Cupiała, uczestnik powstań śląskich. Pewną część książek ukryły uczennice szkoły oraz J.Klatt. Z tych właśnie książek korzystano w akcji tajnej nauki.

w Miejskim Gimnazjum Żeńskim w Katowicach aż do września 1939 r. W okresie okupacji przebywała w Katowicach i pracowała jako pomocnica w miejscowej aptece. W ciągu całego okresu aż do momentu aresztowania była czynna w polskim ruchu podziemnym, głównie w akcji tajnego nauczania oraz tajnej opiece społecznej. Miejsce swego zatrudnienia wykorzystywała dla prowadzenia akcji pomocy lekarskiej dla obozów i więzien. J. Klatt została rozstrzelana w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu 29 czerwca 1943 r.

=====

III/5 INNE ...

- Wyciąg z Księgi Pamiątkowej Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego w Katowicach z materiałów zebranych przez dr Targę przepisane Ada Koryzińska
- mps. Kserokopie dwie 2 k. 2s. (Data sporządzenia X 1974r.)
- Fragment wspomnień Jadwigi Przemyskiej-Zakowej aresztowanej 4 marca 1942r. więźniarki obozu oświęcimskiego (wspomnienie dotyczy Janiny Klatt rozstrzelanej na bloku śmierci w Oświęcimiu, maszynaopis, kserokopia 1 k. 1s.)
- Wyjatek z "Jedności" wydanej przez Komitet Organizacyjny Zjazdu Absolwentów Lic. Ogólnokształcącego im. St. Staszica w Pleszewie z okazji 60-lecia Gimnazjum rok 1976. Informacja sporządzona M. Szewczyk, Katowice 19.03.1980. mps. kserokopia 1 k. 1s.

111/15-1

W y c i ą g z "Księgi Pamiątkowej"
Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego w Katowicach

Dnia 1 września 1939 r. zamilkł głos dzwonka szkolnego na długie przerażające lata wojny, by znów 1 marca 1945 r. zadźwięczał w murach starej szkoły.

W takiej chwili trudno nie uczcić świetlanej postaci wszystkich tych, z których rozlewu krwi wyrosła nasza obecna radosna chwila wznowienia życia polskiej szkoły na Śląsku.

Sp. J a n i n a K l a t t , profesorka fizyki i chemii zginęła w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

Po odbytych studiach uniwersyteckich w Poznaniu przybyła do tutejszego Zakładu 1 września 1928 r. i tu zastała ją wojna. Czym była dla szkoły, młodzieży i grona koleżeńkiego, nie trzeba pisać, bo wszyscy prawie pamiętamy tę cichą, nieustraszoną, rzetelną, oddaną szkole całkowicie pracowniczkę, pogodną, wyrozumiałą i najszlachetniejszą wychowawczynię.

Gdy rozpoczęła się wojna, sp. Janina KLATT kontynuuje pracę nauczycielską w samorzutnie podjętym tajnym nauczaniu na terenie Katowic i tej pracy nie porzuca do ostatnich chwil swej osobistej wolności. Jednocześnie na stanowisku pracownicy w aptece poświęca się całkowicie służeniu sprawie. Zoopatruje Polaków w lekarstwa, śle najpotrzebniejsze środki farmaceutyczne dla więźniów myśłowickich, oświęcimskich i innych. dnia 23 listopada 1942 r. pod ciężkimi zarzutami politycznymi, sama dostaje się w ich liczbę. Umieszczona w Oświęcimiu, w najcięższym dziale obozu bez numeru, nie notowana w żadnym spisie więźniów, z góry była przeznaczona na śmierć. Pewnego dnia wywołano ją z celi, do której już nie powróciła. Wyrok wykonano i to był ów udar serca, na który miała umrzeć dnia 29 czerwca 1943 r. jak opiewało zawiadomienie obozowe, skierowane do rodziny.

Za zgodność :

Wyciąg z 'KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ'

Miejskiego Gimnazjum żeńskiego w Katowicach.

105 s1
III/5-2

Dnia 1 września 1939 r zamilkł głos dzwonka szkolnego na długie przerażające lata wojny, by znów 1 marca 1945 r zadźwięczał w murach starej szkoły.

W takiej chwili trudno nie uczcić świetlanej postaci wszystkich tych, z których rozlewu krwi wyrosła naszą obecną radosną chwilą wznowienia życia polskiej szkoły na Śląsku.

Sp. J A N I N A K L A T T , profesorka fizyki i chemii zginęła w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

Po odbytych studiach uniwersyteckich w Poznaniu przybyła do tutejszego Zakładu 1 września 1928 r i tu zastała ją wojna. Czym była dla szkoły, młodzieży i grona koleżeńskieg, nie trzeba pisać bo wszyscy prawie pamiętamy tę cichą, nieustraszoną, rzetelną, oddaną szkole całkowicie pracowniczkę, pogodną, wyrozumiałą i najszlachetniejszą wychowawczynię.

Gdy rozpoczęła się wojna, sp. Janina KLATT kontynuuje pracę nauczycielską w samorządnie pojętym tajnym nauczaniu na terenie Katowic i tej pracy nie porzuca do ostatnich chwil swej osobistej wolności. Jednocześnie na stanowisku pracownicy w aptece poświęca się całkowicie służeniu sprawie. Zaopatruje Polaków w lekarstwa, śle najpotrzebniejsze środki farmaceutyczne dla więźniów mysłowickich, oświęcimskich i innych. Wreszcie, dnia 23 listopada 1942 r. pod ciężkimi zarzutami politycznymi, sama dostaje się w ich liczbę. Umieszczona w Oświęcimiu, w najcięższym dziale obozu, bez numeru, nie notowana w żadnym spisie więźniów, z góry była przeznaczona na śmierć. Pewnego dnia wywołano ją z celi, do której już nie wróciła. Wyrok wykonano i to był ów удар serca, na który miała umrzeć dnia 29 czerwca 1943 j jak opiewało zawiedzenie obozowe, skierowane do rodziny.

*z materiałów
niebranych przez
dr. Sanga przepisane
A. K...*

X. 1974

Janina Klatt

Fragment wspomnień Jadwigi Prażmońskiej-Żakowej aresztowanej w marcu 1942r. więźniarka obozu oświęcimskiego zamieszkałej od V. 1939r. do 1942r. w Krakowie. Aresztowana z matką w związku ze sprawą "Związku Odwet- ścieś Smoczyka."

Z grona nauczycielskiego ubywała nam profesorka fizyki i chemii
Janina Klattówna

rozstrzelana na bloku śmierci w Oświęcimiu. Profesorka Klattówna ukończyła w Poznaniu gimnazjum i studia uniwersyteckie. W 1928r. przybywa do naszego gimnazjum. Na tym stanowisku zastała ją wojna. Czym była dla szkoły, młodzieży, koleżanek i kolegów można długo mówić. Pamiętamy bowiem tę nieustrudzoną, rzetelną, oddaną całkowicie szkole, pracowniczką, pogodną, wyrozumiałą i najszlachetniejszą wychowawczynią.

Jej stosunek do grona koleżeńskiego niech scharakteryzuje skromne ale tak bogate w treści słowa, wypowiedziane, gdy losy wojny rozdzieliły ją od niego: "Dziękuję Wam za lata przyjaźni." Jeśli trzeba było dać pomoc bliźniemu zmęczona nigdy nie była. Zawsze znalazła dobrą radę.

Gdy rozpoczęła się wojna, ta niezłomna Polka nie ustaje w pracy lecz kontynuuje ją samorzutnie podjętym tajnym nauczaniem młodzieży. Pracy tej nie porzuciła do ostatnich dni swej osobistej wolności. Mimo, że tylko drzwi działa ją od nowego lokatora gestapowca, nie zaprzestaje tej niebezpiecznej i z całą bezwzględnością tępionej przez okupanta pracy. Nie lęka się dawać schronienia pod swym dachem osobom niemeldowanym lub ukrywających się. Zmuszona warunkami materialnymi rozpoczyna w roku 1940 pracę w aptece miejskiej. W tej pracy całkowicie poświęca się służeniu sprawie. Zaopatruje więc polskie rodziny w lekarstwa, a także i najpotrzebniejsze środki farmaceutyczne dla więźniów mysłowickich, oświęcimskich i innych. Wreszcie wśród tej pracy zostaje 23 listopada 1942r. aresztowana i sama dostaje się w ich liczbę. Po długich miesiącach dręczonych badań przewieziona ją na II blok obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu.

Głębokie podejście do życia i wielkie wyrobienie nie pozwala jej załamać się. Profesorka Klatt z bohaterstwem znosi więzienne cierpienia. Z bunkra z bloku śmierci przekazuje do matki do obozu, pozdrowienia i słowa otuchy. Ci sami więźniowie w kilka dni później przynieśli wiadomość o jej rozstrzelaniu.....

Jadwiga Prażmowska-Żakowa
Katowice

Wyjątek z "Jednodniówki" wydanej przez Komitet Organizacyjny Zjazdu Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego im. St. Staszica w Pleszewie z okazji 60-lecia Gimnazjum /1919-1979/. Pleszew, czerwiec 79 r. - str. 23

... Szczególnie wzruszający zjazd odbył się w 1976 r., bowiem spotkali się wówczas ci absolwenci, którzy zdawali egzamin dojrzałości w roku 1926. Podczas tego spotkania jeden z jego inicjatorów, prof. dr hab. A. Zakrzewski wyjaśnił, iż absolwenci roku 1926 chcieliby corocznie fundować dwa stypendia. Jedno stypendium dla najlepszego ucznia humanisty, które zaproponowano nazwać im. prof. Karola Masłowskiego, dla uczczenia tego przedwojennego polonisty, zamordowanego przez Niemców podczas II wojny światowej. Drugie stypendium dla najlepszego ucznia z przedmiotów matematyczno-fizyczno-biologicznych, które postawiono nazwać im. prof. Janiny Klatt, po to, by uczcić tę nauczycielkę chemii, która zamordowana została przez Niemców w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. W rezultacie zatwierdzenia tego postanowienia 18.VI.1977 r. podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego 1976/77 prof. dr hab. A. Zakrzewski przybyły w towarzystwie swej małżonki, poprosił towarzyszących mu również mgr mgr inż E. Tomaszewskiego i W. Kopeczyńskiego o wręczenie tych dwóch stypendiów. Stypendium im. Karola Masłowskiego otrzymała Barbara Ziętek, a stypendium im. prof. Janiny Klatt otrzymał Zenon Rutkowski. W roku następnym, 24.VI.1978 roku przybyły na tę uroczystość w towarzystwie mgr E. Tomaszewskiego prof. dr hab. A. Zakrzewski z naczyli, że te stypendia, które za chwilę zostaną wręczone, ufundowane zostały przez dr filozofii i medycyny, zasłużonego prof. Uniwersytetu w Edynburgu - Wiktora Tomaszewskiego, jednego z założycieli Polskiego Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie w Edynburgu. ~~Sty~~ Stypendium im. prof. K. Masłowskiego otrzymał wówczas Roman Bachorz, a stypendium im. prof. J. Klatt Jarosław Robaczyk.

Wydarzenia te to nie tylko namacalne dowody jedności starszych i młodszych pokoleń absolwentów, to coś więcej, to hołd oddany tym, którzy zapłacili życiem za najświętszą dla Polaków sprawę, za Ojczyznę.....

Za zgodność odpisu :

Ka towice, 19.03.1980.

Wawrzyniec Górczyński

Leucyja Górczyńska

rel 105 / 58

" + Klatt Joanna [bliznych danych personalnych brak] została przetrzeźona do obozu koncentracyjnego Górwiec - Brezinka

[KL Auschwitz - Birkenau] do dnia 9. II. 1943 r. transportem z Kadowic. W obozie oznaczona numerem 40480. W dniu 23. III. 1943 r. zginięła w obozie koncentracyjnym Górwiec - Brezinka !

(Wyciąg z pisma L.dz. II-8521/369-389/578/81 z dnia 31. III. 1981 z Muzeum Górwiec - Brezinka do EI.

mel. ADS / Skpsh

Katarina

+ Klatt Janina

Klava jesto wzmiankowana z Klatt w wy-
znanu w Mytowskiach.

Siedziata w celu dla Krynminskich, do tego
Klava przesiedlona po jej odwołaniu z tamtego
miejscowości w celu politycznym (po wstąpieniu
Klatt była w Krynminskich, bo Gestapo
wiedziało tylko o jej wyjeździe. Kartki
z wyjazdów, nie wiedziało o jej kon-
tatacie z m. Kacrowskiej

inf Klavy z X/1980

nr 105 si

Klatt Janina

nr 40 nr 41

z zawodu była kielka krosznie m. j. Klatt w R. cast
(m. 3 maja?); tamże mieszkała lub przebywała
erasowa M. Raczkowska k. lka prok. a
dotychczasowy dybe Karoliz zymosciase
(dozadajac m. j. ^{winna} prokuratorstwo - moja babka
pochodziła z Klattis)

Fundus m. j. Klatt

KLATT JANINA

źródła: Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani
w latach hitlerowskiej okupacji- Kędryna Szefer
ŚIN- K-ce 1971, str. 67

Klatt Janina ur 2 czerwca 1900 w Pobiedziskach woj.
poznańskie. Od 1928 r. pracowała jako nauczycielka
Gimnazjum Zeńskiego w Katowicach. W latach
okupacji była związana z ruchem oporu, tajnym
nauczaniem oraz akcją pomocy dla więźniów prze-
bywających w więzieniu w Katowicach, Mysłowicach
i obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. Aresztowa-
na w listopadzie 1942 r. zginęła w obozie kon-
centracyjnym w Oświęcimiu 29 czerwca 1943 r.
/SKB, Mat.ZNP nr.179, IS s.638 /

wyced Götterling Wandy (133) ^{sklepowe} polowa a sed
Klatt prasny cy w aptece - dla wyzkias obrytina

Klatti Jamina

Katowice

105 ulask
x 1000

+ Klatt Jarmina

KLATT JANINA